

P7_TA(2013)0388

Kongon demokraattisen tasavallan tilanne

Euroopan parlamentin päätöslauselma 12. syyskuuta 2013 Kongon demokraattisen tasavallan tilanteesta (2013/2822(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa,
- ottaa huomioon Euroopan unionin korkean edustajan Catherine Ashtonin 30. elokuuta 2013 antaman julkilausuman Pohjois-Kivun tilanteesta sekä hänen 7. kesäkuuta 2012 ja 10. heinäkuuta 2012 antamansa päätöslauselmat Itä-Kongon tilanteesta,
- ottaa huomioon AKT:n ja EU:n yhteisen parlamentaarisen edustajakokouksen Paramaribossa Surinamissa 27.–29. marraskuuta 2012 pidetyssä kokouksessa hyväksytyt päätöslauselman Suurten järvien alueen ja erityisesti Kongon demokraattisen tasavallan itäosan epävakaa ja turvattomasta tilanteesta,
- ottaa huomioon Suurten järvien alueesta 22. heinäkuuta 2013 ja Kongon demokraattisen tasavallan itäosan tilanteesta 10. joulukuuta 2012, 19. marraskuuta 2012 ja 25. kesäkuuta 2012 annetut neuvoston päätelmät,
- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2052 (2012) Kongon demokraattisen tasavallan tilanteesta, päätöslauselman 1925 (2010), päätöslauselman 1856 (2008), jossa määritetään mandaatti YK:n operaatiolle Kongon demokraattisessa tasavallassa (Monusco), ja päätöslauselman 2098 (2013), jossa Monuscon mandaatti uudistettiin,
- ottaa huomioon YK:n pääsihteerin 28. kesäkuuta 2013 antaman raportin YK:n vakauttamisoperaatiosta Kongon demokraattisessa tasavallassa,
- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston puheenjohtajan 25. heinäkuuta 2013 antaman lausuman Suurten järvien alueen tilanteesta,
- ottaa huomioon Afrikan unionin rauhaa ja turvallisuutta käsittelevän neuvoston 28. elokuuta 2013 pidetyssä 393. kokouksessa tehdyn päätöksen Suurten järvien alueen tilanteesta ja erityisesti Kongon demokraattisen tasavallan itäosan tilanteesta,
- ottaa huomioon Suurten järvien alueen kansainvälisen konferenssin (ICGRL) valtioiden ja hallitusten päämiesten 6. elokuuta 2013 ja 24. marraskuuta 2012 antamat julkilausumat Kongon kansantasavallan turvallisuustilanteesta,
- ottaa huomioon ranskankielisten maiden kansainvälisen järjestön 13. ja 14. lokakuuta 2012 pidetyssä 14. huippukokouksessa annetun päätöslauselman Kongon demokraattisen tasavallan tilanteesta,
- ottaa huomioon kesäkuussa 2000 allekirjoitetun Cotonoun kumppanuussopimuksen,

- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat 1325 (2000), 1820 (2008), 1888 (2009) ja 1960 (2010) naisista, rauhasta ja turvallisuudesta,
 - ottaa huomioon vuoden 1949 Geneven sopimuksen 3 artiklan ja saman sopimuksen toisen pöytäkirjan, joilla kielletään mielivaltaiset teloitukset, raiskaus, pakkovärväys ja muut julmuudet,
 - ottaa huomioon 20. marraskuuta 1989 tehdyn lapsen oikeuksien kansainvälisen yleissopimuksen, jolla erityisesti kielletään lasten osallistuminen aseellisiin konflikteihin,
 - ottaa huomioon lapsen oikeuksia koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen liitetyn valinnaisen pöytäkirjan lasten osallistumisesta aseellisiin konflikteihin, jonka Suurten järvien alueen valtiot ovat ratifioineet,
 - ottaa huomioon vuoden 1948 ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ja vuoden 1966 kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen,
 - ottaa huomioon Afrikan ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien peruskirjan, jonka Kongon demokraattinen tasavalta ratifioi vuonna 1982,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 122 artiklan 5 kohdan ja 110 artiklan 4 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että viime heinäkuusta lähtien väkivalta Kongon demokraattisen tasavallan itäosassa on lisääntynyt ja vihollisuudet M23-järjestön ja hallituksen joukkojen välillä ovat käynnistyneet uudelleen, mikä on johtanut tuhansien ihmisten kuolemaan, lukemattomiin vammautumisiin muun muassa hyökkäyksissä siviilejä ja YK:n rauhanturvaajia vastaan; toteaa, että humanitaarinen tilanne on edelleen hälyttävä;
- B. toteaa, että uusiutuvan aseellisen konfliktin takia Kivun alue on kärsinyt julmuuksista ja välivallasta, mukaan luettuina ryöstely, seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva väkivalta, kidnappaukset, aseellisten joukkojen harjoittama lasten pakkorekrytointi aseellisiin ryhmiin ja ihmisoikeusloukkaukset, jotka aiheuttavat jatkuvaa piinaa ja heikentävät YK:n turvallisuusneuvoston ja alueellisten elinten ponnistuksia konfliktin lopettamiseksi;
- C. ottaa huomioon, että 28. elokuuta 2013 yksi YK:n rauhanturvaaja kuoli ja 10 loukkaantui M23-kapinallisryhmän hyökkäyksessä Kibatin ylängöllä Pohjois-Kivussa, jossa Monusco tuki Kongon puolustusvoimia Goman alueen siviiliväestön suojelemisessa;
- D. ottaa huomioon, että yli 2,7 kotiseudultaan siirtymään joutunutta ihmistä on paennut kodeistaan, yksin vuonna 2012 yli miljoona, ja yli 440 000 kongolaista pakolaista on paennut muihin Afrikan maihin, ja että noin 6,4 miljoonaa ruoka- ja hätäapua tarvitsevaa ihmistä hädin tuskin pysyy hengissä epävakaisissa oloissa, jotka johtuvat toistuvista taisteluista sekä ihmisoikeuksien että kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksista Kongon demokraattisen tasavallan itäosassa;
- E. ottaa huomioon, että ihmisoikeuksien loukkauksiin ja sotarikoksiin syyllistyneiden syyttämättä jättäminen Kongon demokraattisessa tasavallassa edistää rankaisemattomuuden ilmapiiriä ja kannustaa tekemään lisää rikoksia;
- F. ottaa huomioon, että neuvottelut kapinallisryhmien ja Kongon demokraattisen tasavallan

valtion välillä katkesivat toukokuussa 2013; muistuttaa, että M23-järjestön kapinalliset integroitiin armeijaan vuoden 2000 rauhansopimuksen jälkeen, mutta he nousivat kapinaan huhtikuussa 2012 ja muodostavat yhden tusinasta aseellisesta ryhmästä, jotka taistelevat tällä luonnonvaroiltaan rikkaalla alueella;

- G. ottaa huomioon, että ICGLR:n seitsemäs huippukokous käynnistyi 5. syyskuuta 2013 ja että se kehotti käynnistämään rauhanneuvottelut uudelleen ja saattamaan ne nopeasti päätökseen;
- H. ottaa huomioon, että 28. maaliskuuta 2013 YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmalla 2098 (2013) Monuscon mandaattia jatkettiin 31. maaliskuuta 2014 asti ja luotiin poikkeuksellisesti erityinen ”interventioprikaati”, joka on osa operaation nykyistä 19 815 sotilaan vahvuutta;
- I. ottaa huomioon, että vuonna 2012 ICGLR:n jäsenvaltiot käynnistivät yhteisen varmennusjärjestelmän, jolla pyritään seuraamaan joukkojen liikkeitä Kongon demokraattisen tasavallan itäosassa ja ottamaan käyttöön suunnitellut puolueettomat kansainväliset joukot;
- J. ottaa huomioon, että YK:n asiantuntijaryhmä julkaisi todisteita, jotka yhdistävät Ruandan ja kapinalliset, ja että Yhdysvallat kehotti Ruandaa lopettamaan tällaisen tuen; ottaa huomioon, että Ruanda on toistuvasti kiistänyt kaikenlaiset yhteydet M23-järjestöön;
- K. toteaa, että seksuaalisen väkivallan ja laajamittaisten raiskausten käytöllä aseena sodassa on erittäin tuhoisia seurauksia, kuten uhrien fyysinen ja henkinen tuhoutuminen, ja että niitä on siksi pidettävä sotarikoksina; ottaa huomioon, että kansalliset viranomaiset ja kansainvälinen yhteisö ovat investoineet runsaasti oikeusjärjestelmän ja erityisesti sen sotilaallisen osan vahvistamiseen ja kannustaneet käynnistämään tutkinta- ja syytömenettelyjä seksuaalisesta väkivallasta; ottaa huomioon, että oikeudenkäyntejä on pidetty, mutta tuomioita ei ole pantu täytäntöön ja että monissa tapauksissa syyllisiksi todetut ovat voineet paeta, eikä korvausten tarjoamiseksi uhreille ole tehty paljoakaan;
- L. katsoo, että konfliktin seurauksiin on puututtava ja että tähän käytettäviä keinoja ovat erityisesti demilitarisointi, paikallishallinnon uudistaminen, entisten taistelijoiden kotiuttaminen ja uudelleen integroiminen, pakolaisten paluu kotimaahan, maan sisäisten pakolaisten asuttaminen sekä toteuttamiskelpoisten kehitysohjelmien toteuttaminen;
- M. ottaa huomioon, että Euroopan unioni pyrkii palauttamaan oikeus- ja turvallisuusjärjestelmän (poliisi ja armeija) toiminnan ja saattamaan ne toimintakuntoon tarjoamalla taloudellista ja teknistä apua ja kouluttamalla henkilöstöä operaatioiden ”EUSEC RD” ja ”EUPOL RD” puitteissa;
- N. ottaa huomioon, että maan luonnonvarojen laitton hyödyntäminen, jossa osa luonnonvaroista päätyy muihin maihin, on eräs konfliktia lietsovista ja pahentavista tekijöistä Kongon demokraattisessa tasavallassa, ja luo yhä turvattomuutta koko alueella;
- O. ottaa huomioon, että kasvava työttömyys, sosiaalinen kriisi, elintarvikekriisi, peruspalvelujen riittämättömyys, väestön köyhtyminen ja ympäristön tilan heikentyminen Kongon demokraattisessa tasavallassa ovat osaltaan syynä tämän maan ja Suurten järvien alueen epävakauteen;

- P. ottaa huomioon, että viime kuukausina ei ole edistytty ihmisoikeuksien puolustajien suojaamista koskevan lakiesityksen laatimisessa ja että ihmisoikeusaktivistien ja journalistien painostaminen Kongon demokraattisessa tasavallassa on lisääntynyt, heitä on pidätetty mielivaltaisesti ja peloteltu; toteaa, että mitään ei ole tehty näihin rikoksiin syyllistyneiden tuomiseksi oikeuden eteen;
- Q. ottaa huomioon, että 9. huhtikuuta 2013 korkeimmassa sotilastuomioistuimessa käynnistettiin uudelleen vetoomusoikeudenkäynti kesäkuussa 2010 tapahtuneesta Floribert Chebeyan murhasta, joka oli Voice of the Voiceless –järjestön (VSV) toiminnanjohtaja ja World Organisation Against Torturen (OMCT) toiminnanjohtaja, ja Fidèle Bazanan murhasta, joka oli VSV:n jäsen, mutta sen jälkeen puolustusasianajajat Peter Ngomo Milambo, Emmanuel Ilunga Kabengele ja Regine Sesepe ovat saaneet uhkauksia;
- R. ottaa huomioon, että 7. elokuuta 2013 Pweton alueella Katangan provinssissa sijaitsevassa Kawakolon kylässä kapinallisryhmän jäsenet murhasivat julmasti valtioista riippumattoman Libertas-järjestön jäsenen Godfrey Mutombon ja että vuodesta 2011 samat henkilöt ovat levittäneet kauhua eräissä kylissä provinssin pohjoisosassa;
1. on erittäin huolissaan Kongon demokraattisen tasavallan itäosassa tapahtuneesta viimeaikaisesta väkivallan lisääntymisestä, jolla on vakavia poliittisia, taloudellisia, sosiaalisia, humanitaarisia ja turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia maassa ja kaikkialla alueella, joka jo nyt on hauras ja epävakaa;
 2. tuomitsee jyrkästi äskettäiset väkivaltaisuuDET Kongon demokraattisen tasavallan itäosassa ja erityisesti M23-ryhmän ja muiden aseellisten ryhmien, varsinkin FDLR:n (Democratic Forces for the Liberation of Rwanda) tekemät umpimähkäiset kranaatti-iskut, jotka ovat kylväneet kuolemaa, aiheuttaneet vammoja ja tuhoa siviiliväestön keskuudessa; tuomitsee kapinallisten Monusco-joukkoja vastaan kohdistamat hyökkäykset, joissa on kuollut useita ihmisiä, mukaan lukien tansanialainen rauhanturvaaja, ja monia muita haavoittunut; kehottaa kaikkia asianosaisia osapuolia antamaan pääsyn ja suojaa humanitaarisille järjestöille, jotka saapuvat auttamaan kärsivää siviiliväestöä;
 3. vaatii välittömästi lopettamaan kaikki ihmisoikeuksien loukkaukset, myös hälyttävän ja laajalle levinneen seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan (YK:n turvallisuusneuvoston 19. kesäkuuta 2008 antaman päästölauselman 1820 (2008) mukaisesti) ja valitettavan lasten rekrytoinnin ja käytön armeijoissa; ilmaisee solidaarisuutensa Kongon demokraattisen tasavallan kansalle, joka sodasta kärsii;
 4. kehottaa painokkaasti kaikkia asianosaisia viranomaisia toteuttamaan välittömästi toimia puolueettomien ja perusteellisten tutkimusten tekemiseksi kaikista aiemmista ja nykyisistä ihmisoikeuksien loukkauksista ja toimimaan täydessä yhteistyössä kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa; kehottaa toteuttamaan toimia sen varmistamiseksi, että ihmisoikeuksien loukkauksiin, sotarikoksiin, ihmisyyden vastaisiin rikoksiin, naisiin kohdistuviin seksuaalirikoksiin ja lapsisotilaiden värväämiseen syyllistyneistä henkilöistä ilmoitetaan, heidät tunnistetaan ja asettamaan syytteeseen ja heitä rangaistaan kansallisten ja kansainvälisten rikoslakien mukaisesti;
 5. tuomitsee jyrkästi kaikenlaisen ulkoisen tuen antamisen M23-ryhmälle ja muille tuhoa aiheuttaville voimille Kongon demokraattisessa tasavallassa ja vaatii välittömästi ja

pysyvästi lopettamaan sellaisen tuen;

6. tukee Monuscon interventioprikaatia, jonka tehtävänä on hyökätä aseellisia ryhmiä, myös M23-ryhmää, vastaan, kiittää Monuscon ripeitä toimia joilla prikaatin tehtävä, erityisesti siviilien suojeleminen, toteutetaan, ja kannustaa jatkamaan näitä ponnistuksia; kehottaa erityisesti YK:n turvallisuusneuvostoa toteuttamaan kaikki tarvittavat toimet turvallisuusneuvoston päästölauselman 2098 (2013) mukaisesti siviilien suojelemiseksi Kongon demokraattisen tasavallan itäosassa;
7. kehottaa laajennettua yhteistä varmennusmekanismia (EJVM) tutkimaan perusteellisesti, mistä tappava kranaattituli ja pommit tulevat Kongon demokraattisen tasavallan alueelta naapurimaahan Ruandaan; kehottaa lisäämään EJVM:n raporttien avoimuutta ja säännöllisyyttä;
8. korostaa, että kaikenlaiset suorat väliintulot Kongon demokraattisen tasavallan naapurimaista voivat vain pahentaa tilannetta; kehottaa kaikkia asiaankuuluvia alueen toimijoita äärimmäiseen pidättyvyyteen ja pidättymään kaikenlaisista toimista ja lausunnoista, jotka voivat johtaa tilanteen heikentymiseen entisestään; kehottaa naapurimaita kunnioittamaan täysimääräisesti Kongon demokraattisen tasavallan itsemääräämisoikeutta ja alueellista koskemattomuutta;
9. suhtautuu myönteisesti ICGLR:n jäsenvaltioiden, AU:n ja YK:n toimiin ja aloitteisiin, joilla pyritään kriisin kestävään, rakenteelliseen ja rauhanomaiseen poliittiseen ratkaisemiseen; kehottaa kunnioittamaan kaikkia rauhaa, turvallisuutta ja yhteistyötä (PSC) koskevaan puitesopimukseen sisältyviä määräyksiä;
10. kehottaa Suurten järvien alueen maita, erityisesti helmikuussa 2013 Addis Abeban sopimuksen puitteissa tehtyjä sitoumuksia noudattaen, edistämään yhdessä rauhaa, vakautta ja turvallisuutta alueellisen taloudellisen kehityksen vahvistamiseksi ja kiinnittämään erityistä huomiota sovinnontekoon, ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, rankaisemattomuuden torjumiseen, puolueettoman oikeusjärjestelmän luomiseen ja hallinnon suurempaan vastuullisuuteen;
11. suhtautuu myönteisesti 5. syyskuuta 2013 Kampalassa ICGLR:n puheenjohtajan, Ugandan presidentin Yoweri Musevenin suojeluksessa järjestettyyn keskusteluun rauhasta alueella; kehottaa kaikkia asianosaisia toimijoita osallistumiseen ja kannustaa Kongon demokraattisen tasavallan viranomaisia tukemaan vuoropuhelua yhteisöjen kesken, erityisesti niiden, jotka ovat joutuneet kärsimään konfliktista;
12. kehottaa Afrikan unionia ja Suurten järvien alueen valtioita toteuttamaan lisätoimia luonnonvarojen laittoman hyväksikäytön ja kaupan estämiseksi; katsoo, että kyseinen laitton toiminta on yksi syy aseiden leviämiselle ja salakuljetukselle, jotka puolestaan merkittäväällä tavalla lietsovat ja pahentavat konflikteja Suurten järvien alueella;
13. kehottaa kansainvälistä yhteisöä, myös EU:ta, AU:ta ja YK:ta, tekemään edelleen kaikkensa tarjotakseen Kongon demokraattisen tasavallan itäosan väestölle koordinoitua ja tehokkaampaa apua ja osallistuaakseen toimiin, joilla vastataan humanitaariseen katastrofiin;
14. suhtautuu myönteisesti komission antamaan 10 miljoonan euron lisämäärärahaan pikaisesti tarvittavan avun antamiseksi 2,5 miljoonalle ihmiselle Kongon

demokraattisessa tasavallassa, mikä nostaa EU:n hätäavun Kongon demokraattiselle tasavallalle ja Suurten järvien alueelle 71 miljoonaa euroon vuonna 2013 ja tekee EU:sta suurimman humanitaarisen avun antajan;

15. vaatii Kongon demokraattisen tasavallan hallitusta saattamaan valmiiksi turvallisuusalan uudistukset ja kehottaa toteuttamaan toimia sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla valtion auktoriteetin lisäämiseksi ja oikeusvaltion periaatteen noudattamiseksi Kongon demokraattisessa tasavallassa erityisesti hallintotavan ja turvallisuuden alalla, mukaan lukien läheinen yhteistyö EU:n sotilasapuoperaation (EUSEC) kanssa ja EU:n poliisiapuoperaation (EUPOL) kanssa; katsoo, että tämän yhteistyön olisi jatkuttava, jotta rauha ja turvallisuus voidaan vakiinnuttaa sekä maassa että Suurten järvien alueella;
16. kehottaa Kongon demokraattisen tasavallan parlamenttia, senaattia ja presidentti Joseph Kabilaa toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet demokratian vakiinnuttamiseksi ja kaikkien poliittisten voimien aidon osallistumisen varmistamiseksi niin, että kansan tahto voidaan ilmaista maan hallinnossa, perustuslain ja lainsäädännön mukaisesti sekä järjestää vapaat ja oikeudenmukaiset vaalit; muistuttaa, että on otettava huomioon EU:n vuoden 2011 vaalitarkkailuvaltuuskunnan suositukset, toteutettava välttämättömät uudistukset vaalien järjestämiseksi säännöllisin väliajoin, mukaan luettuna sen varmistaminen, että järjestetään paikallisvaalit;
17. kehottaa Kongon demokraattisen tasavallan viranomaisia varmistamaan kaikissa olosuhteissa ihmisoikeuksien puolustajien fyysisen ja henkisen koskemattomuuden ja toimittamaan nopeat, perusteelliset, puolueettomat ja avoimet tutkinnat, jotta voidaan tunnistaa kaikki uhkauksiin, hyökkäyksiin ja useiden ihmisoikeuksien puolustajien murhiin syyllistyneet;
18. korostaa, että on tärkeää säätää pitkään odotetut säädökset, mukaan luettuina laki ihmisoikeuksien puolustajien suojelusta ja laki kansallisen lainsäädännön saattamisesta Rooman peruskirjan mukaiseksi;
19. suosittelee, että YK:n ihmisoikeusneuvoston 24. istunnossa annetaan voimakas päätöslauselma, jolla otetaan jälleen käyttöön jonkinlainen ihmisoikeuksien seurantajärjestelmä Kongon demokraattisessa tasavallassa, ja pyytää YK:n ihmisoikeusvaltuutettua antamaan raportin ihmisoikeustilanteesta Kongon demokraattisessa tasavallassa;
20. vaatii Kongon demokraattisen tasavallan viranomaisia varmistamaan, että tosiasiallisesti luodaan erityinen sekatuomioistuimittamaan rankaisemattomuuden torjunnassa ja tuomitsemaan Kongon demokraattisessa tasavallassa vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksiin, mukaan luettuna naisiin kohdistuva seksuaalinen väkivalta, syyllistyneet;
21. katsoo, että avoin mahdollisuus käyttää Kongon demokraattisen tasavallan luonnonvaroja ja valvoa niitä sekä resurssien tasaveroisen jakaminen valtion talousarvion kautta on välttämätöntä maan kestävä kehityksen kannalta; kehottaa siksi Afrikan unionia ja Suurten järvien alueen maita toteuttamaan lisätoimenpiteitä, joilla torjutaan luonnonvarojen laitonta hyödyntämistä ja kauppaa, ja kehottaa Euroopan unionia ja koko kansainvälistä yhteisöä vahvistamaan yhteistyötä Kongon demokraattisen tasavallan kanssa tällä alalla;

22. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, Afrikan unionille, Suurten järvien alueen valtioiden hallituksille, Kongon demokraattisen tasavallan presidentille, pääministerille ja parlamentille, YK:n pääsihteerille, seksuaalista väkivaltaa konflikteissa käsittelevälle YK:n erityisedustajalle, YK:n turvallisuusneuvostolle ja YK:n ihmisoikeusneuvostolle sekä AKT:n ja EU:n yhteiselle parlamentaariseen edustajakokoukselle.